

між КАРПАТАМИ і ТАТРАМИ

випуск 36

між КАРПАТАМИ і ТАТРАМИ

*Польська поезія
в українському перекладі
Олександри Козоріз*

Випуск 36

Ужгород
Видавництво «РІК-У»
2022

УДК 821.162.1–1=162.2

М 58

Черговий, 36-й, випуск серії «Між Карпатами і Татрами» презентує вибране з доробку визначних польських поетів Леопольда Стаффа, Владислава Броневського, Юліана Тувіма та Константи-Ільдефонса Галчинського в українському перекладі Олександри Козоріз.

Використання бренду «Між Карпатами і Татрами» та матеріалів, розміщених у серії, без узгодження з автором проєкту забороняється. Усі права застережено відповідно до закону про авторське право та інтелектуальну власність.

Засновник ~ Тетяна Ліхтей

*В оформленні використано роботу
«Львівський осінній вечір» (2000 р.)
відомого українського художника,
професора Львівської академії мистецтв
Ігоря Боднара (8.01.1941 – 19.01.2011).*

© Серія «Між Карпатами
і Татрами», 2022

© Ліхтей Т., вст. сл., 2022

© Козоріз О., перекл. з пол., 2022

© Боднар І., 2022

© Видавництво «РІК-У», 2022

ISBN 978-617-8046-81-1

«ТЯЖКО ПИСАТИ ПРО ЗЕМЛЮ, ЯКУ ДО КРОВІ ЛЮБЛЮ...»

Коли нещодавно в розмові з Олександрою Козоріз про сучасну літературу та художній переклад зі здивуванням довідалася, що вона, знана в краї людина, редактор від Бога, теж трохи перекладає з польської, але «то так, для себе...», вирішила одразу: те «для себе» має якнайшвидше стати надбанням усіх. Щоправда, вимоглива до слова, Леся Володимирівна на таке згодилася не одразу. Довелося наполягати й переконувати.

Як результат, шанувальники поетичного мистецтва мають змогу насолодитися ліричними зразками з доробку найяскравіших репрезентантів польської літератури ХХ століття в українському перетлумаченні Олександри Козоріз.

Відкриває 36-й випуск добірка **Леопольда Стаффа (1878 – 1957)** – поета і перекладача, життя якого тісно переплелось з Україною та українською культурою. Митець, як відомо, народився у Львові, навчався у Львівському

університеті, а трагічні роки Першої світової прожив пліч-о-пліч з українським народом у Харкові. Вважав: мета людини – досягти в житті внутрішньої гармонії, що й засвідчують його поетичні збірки «Сни про могутність» (1901), «День душі» (1903), «Птахам небесним» (1905), «Квітуча гілка» (1908), «Усмішки миттєвостей» (1910) та ін.

Наступний автор – **Владислав Броневський (1897 – 1962)** – учасник Першої світової. В роки радянської окупації був ув'язнений органами НКВД (перебував на Луб'янці, на засланні в Саратові). З 1949 року постійно проживав у Польщі. Весь творчий доробок митця пронизує бездонна любов до рідної землі, ненависть до паліїв війни, презирство до окупантів («Тяжко писати про землю, яку до крові люблю...»). В.Броневський є автором збірок «Вітряки» (1925), «Дими над містом» (1927), «Журба і пісня» (1932), «Останній крик» (1939), «Примкни багнет!» (1943), «Дерево відчаю» (1945) та ін.

Послідовник Леопольда Стаффа – **Юліан Тувім (1894 – 1953)** – поет і перекладач, публіцист і критик расистських ідей Гітлера. Знаковою в житті Ю.Тувіма стала зустріч з Є.Маланюком, яка переросла в міцну дружбу (як відомо, Є.Маланюк певний час жив і працював у Варшаві). Український митець навіть присвятив польському побратимові поетичний цикл «Ars poetica» (1930). Ю.Тувім є автором збірок «Чигання на Бога» (1918), «Танцюючий Сократ» (1920), «Сьома осінь» (1922), «Четвер-

тий том віршів» (1923), «Слова в крові» (1926), «Чорнолісся» (1929) та ін. Щось у його ранній ліриці нагадує нам молодого В. Сосюру.

Не оминула О.Козоріз і творчість **Константи-Ільдефонса Галчинського (1905 – 1953)** – трагічної постаті в польській літературі. Учасник Другої світової, митець п'ять з половиною років провів у таборі для військовополонених, що позначилося як на його здоров'ї, так і на творчості. Він є автором збірок віршів та поем «Кінець світу» (1928), «Ослик Порфиріон, або Клуб святотатців» (1929), «Бал у Соломона» (1933), «Поетичні твори» (1937), «Зачарований візок» (1948), «Шлюбні обручки» (1949) та ін. Його патріотичною поезією «Варшава», ліричними шедеврами «Лист полоненого», «Тебе кохаю стільки літ», «Лірична розмова» захоплюватиметься ще не одне покоління шанувальників красного слова.

Отже, небайдужий сучасник має унікальну можливість очима польських митців (а їм, нагадуємо, судилося пережити дві світові війни та радянську окупацію) прочитати, а відтак і осмислити поетичний літопис тієї шаленої доби; такої, як не парадоксально, суголосної з нашим зболеним сьогоденням і з такою проникливістю і любов'ю до польщизни відтвореної Олександром Козоріз для нас, українських читачів.

Тетяна Ліхтей